

Posudek oponenta na diplomovou práci MUDr. Mgr. Mgr. Zdeňka Pehala, „Ke zdomácnění emfyteutického práva ve 13. a 14. století na Čáslavsku, 47 str., seznam pramenů, literatury a použitých zkratk str. 48-52.

Autor má k regionu „historické Čáslavsko“, „Čáslavsko“, „časlavská provincie“, „Čáslavsko jako kraj“, jednak emotivně podbarvený vztah (viz vyjádření na rozhraní str. 1-2), jednak je to teritorium jeho odborného zájmu (viz dva ohlášené místopisné příspěvky v seznamu literatury na str. 50-51). Obojí vazby jsou z obsahu předložené diplomové práce dobře patrné.

Typologicky ji lze zařadit ke spisům – ostatně mezi diplomovými pracemi nepříliš často se vyskytujícím – regionální maedievistiky.

Pro čtenáře i posuzovatele je otázkou, zda-li sjednocujícím tmelem obsahu je opravdu emfyteutické právo, neboť jsou v ní sledovány různorodé souběžně i z části mimoběžně existující právní jevy, kdy emfyteuse je jen jedním z nich (vedle patronátu, imunit, lokací měst a jejich zřízením, apod.).

Diplomant vycházel z velmi dobré znalosti písemných pramenů a jejich edic v tomto období českých dějin a přesvědčil, že se spolehlivě orientuje v dosavadní literatuře obecné i speciální povahy, soustřeďující se na etnické, hospodářské, sociální i institucionální aspekty kolonizační problematiky. Obojí se projevuje v opravdu kvalitním poznámkovém aparátu.

Určité rozpaky budí snad jen vztah rozsáhlého, až artistického seznamu pramenů (str. 48-49) a kapitoly „Přehled pramenů (str. 2-3), která podle všeho měla být sumářem těchto “ve zkoumaném regionu“. Je však jen okomentovaným výčtem několika položek obsažených na str. 48-49. Z nich jediná - poslední se váže k lokalitě. Není tedy tím, co nadpis slibuje v žádném směru.

Obdobně se autor odchyluje od předvídatelného obsahu v kapitole „Omezená vypořádací schopnost pramenů“, v níž se, mimo jiné, detailně probírají urbáře (ve skutečnosti nejspíše jeden) žďárského kláštera, vykládá se o provázanosti emfyteutického založení sídliště s tržní směnou, apod.

Právněhistoricky nejzávažnější partie jsou obsaženy na str. 13-21 a 45-47. Zjištění dává nahlédnout do komplikovaných vztahů mezi pojmy „německé právo, emfyteutické právo“, „purkrecht“ a jejich obsahem. Autor (str. 1) označuje emfyteusi za mladší formu německého práva, aniž říká, co je, či co by mohlo být starší formou tohoto práva. Neřeší jednoznačně relativně sekundární problém zastupuje-li lokátor spíše vrchnost (k tomu se dle

svého spisu zřejmě přiklání) nebo kolonisty, nebo je jen prostředníkem mezi oběma stranami. V rozporu s názvem autor téměř nikde neuvažuje o zdomácnění tohoto práva, k čemuž svádí údaje, že termín německé právo během 14. století z pramenů mizí.

Jinak se text vyznačuje obvyklými znaky mediavistické literatury; neomezenou kombinatorikou omezeného počtu konkrétních historických údajů, častými návraty k už řečenému, opakováním jinými slovy už jednou naformulovaných závěrů, apod. Rozbory a výklady jednotlivých smluv jsou však autorem provedeny s velkou erudicí. Práci k obhajobě vřele doporučuji.

V Praze dne 17.5.2007

Doc. JUDr. Vladimír Kindl